

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst Din 3.—, večji inzerati petič Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocanova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101. Račun pri poštnem čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

OSTAVKA DALADIERJEVE VLADE

Na nočni seji poslanske zbornice je vlada ostala pri glasovanju o finančnih predlogih z 241 glasovi proti 320 v manjšini, nakar je ob pol 4. zjutraj podala ostavko

Pariz, 24. oktobra. AA. Seja zbornice je bila zaključena ob 2.50.

Radikalni poslanci so dolgo ploskali predsedniku vlade. Na koncu se je ni bilo nobenega incidenta.

Ob 3.30 so se ministri zbrali v Elizejski palači, kjer je predsednik vlade Daladier nato izročil predsedniku republike Lebrunu ostavko svoje vlade.

Predsednik republike Lebrun je zaprosil Daladierja, naj vodi tekoče posle do imenovanja nove vlade.

Padec vlade ni iznenadil parlamentarnih krogov. Smatrajo ga za logično posledico razmer, ki vladajo v socialistični stranki, v kateri je po njenem kongresu nastal razkol. Sporna točka je bilo vprašanje sodelovanja z vladno večino.

Na drugi strani so stranke sredine in desnice sicer za politiko štednje, vendar pa smatrajo vladne davčne narhte za preveč socialistične. Vlada je torej padla, ker ni imela zadostne večine.

Zasedaj bi bilo preuranjeno govoriti o usmerjenosti prihodnje vlade. To bo odvisno od večine, na katero se bo opirala. Vprašanje je, ali se bo nova vlada naslonila na novo večino desnice, ali pa bo skušala pridobiti si večino s socialistično manjšino. V tem primeru bi morala dobiti tudi nekaj novih glasov sredine.

Po hodnikih poslanske zbornice imenujejo že razna imena bodočih ministrskih predsednikov. V ospredju so imena Sarraute, Chautempsa, Bonnet in de Monzieja. Gotovo je, da zasedaj še ni mogoče izreči končne besede. Predsednik republike Lebrun se bo še danes začel posvetovati z voditelji strank.

Potek nočne seje

Pariz, 24. oktobra. AA. Havas poroča o poteku nočne seje parlamenta tole:

V svoji nočni seji je poslanska zbornica najprej glasovala o davčnih predlogih. Nato so razpravljali o čl. 37 finančnega načrta, ki govori o novi davščini na prejemke javnih in privatnih namestencev in davščini od stalnih dohodkov. Vlada je postavila glede tega člena vprašanje zaupnice. Med poslancem Blumom, poslancem Renaudom in predsednikom vlade Daladierjem je pri tem došlo do živahnega prekanja. Poslanec Marquet in Renaud del sta kot neosocialisti izjavila, da podpirata vlado, poslanec Blum in pa drugi "čisti" socialisti, podprli od večine stranke, pa so izjavili, da so proti vladi. Zato je vlada, ki se je doslej opirala na levičarsko večino, ostala v manjšini z 241 glasovi proti 329 glasovom desnice in sredine. Z desnice so glasovali čisti socialisti, za vlado pa socialistični disidenti, ki jih je samo 29.

Po tem glasovanju je Daladier s svojimi tovariši sestavil demisijsko pismo in se napotil v Elizejsko palačo, kjer je ob 3.30 izročil predsedniku republike Lebrunu ostavko svoje vlade. Nekateri poslanci žele, naj bi se prihodnja vlada opirala na večino, ki bi segala do desnice. Nova vlada naj bi bilo ministrstvo takozvane republikanske slege in narodne enotnosti. Drugi so zopet mnenja, da je še vedno mogoča večina leve, ki bi se ji priključili tudi člani sredine in 41 socialističnih disidentov. Drugi zopet govorijo o koncentracijski vladi, to je o večini okrog sredine.

Kako so glasovali

Za vlado Daladierja so glasovali 1 član delavske zveze, 29 socialistov, 19 francoskih socialistov in republikanskih socialistov, 12 neodvisnih levičarjev, 159 radikalov, radikalnih socialistov in neodvisnih levičarjev, 12 levičarskih radikalov in 9 poslancev brez strank, skupno 241 poslanec. Vsi drugi so glasovali proti vladi.

Današnji poraz Daladierjeve vlade je tretji v zadnjih 17 mesecih. V tem času so socialisti v francoskem parlamentu vrgli že tretjo kartelistično vlado. Kaže, da so radikali, ki ostro obsodijo inflacijo, na koncu spoznali, da je njihova nadaljnja zveza s socialisti nemogoča. Socialisti so v bistvu za inflacijo.

Odmev v Ameriki

Pariz, 24. oktobra. AA. Iz Washingtona poročajo, da padec francoske vlade ni iznenadil ameriških političnih krogov. Po njihovem mnenju Franciji v finančnem oziru ne grozi nobena nevarnost, ker razpolaga francoska Narodna banka z veliko kovinsko rezervno. Merodajni krogi priznavajo Daladierju njegove zasluge v razorožitvenem vprašanju in glede evropskih po-

litičnih vprašanj. Ameriški uradni krogi so mnenja, da sedanja kriza francoske vlade ne bo imela nobenega vpliva na nadaljnjo smer francoske zunanje politike. Obžalujejo pa, da je ta kriza izbruhnila v trenutku, ko zadržanje Nemčije zahteva posebno opreznost od vseh in pa stalnost zunanje politike. Rooseveltovi prijatelji celo verujejo, da bo Daladier po kratki prehodni dobi zopet dobil vlado v svoje roke.

Balkansko sodelovanje

Predlog naše nacionalne skupine za balkansko konferenco v Solunu

Beograd, 24. oktobra. Glavni odbor jugoslovenske skupine balkanske konference je sklenil te dni na predlog svoje gospodarske sekcije soglasno naslednje:

Pred sestankom IV. balkanske konference meseca novembra v Solunu naroča jugoslovenska nacionalna skupina svojim delegatom v gospodarskem pododseku balkanske konference, naj delajo z vsemi sredstvi za vzpostavitev čim tesnejših gospodarskih zvez med balkanskimi državami, smatrajoč kot končni cilj njihovo carinsko unijo kot najbolj idealno rešitev, za katero je treba stremeti po evoliucijskem potu. V ta namen smatra jugoslovenska nacionalna skupina kot potrebno: 1. da se predvsem nujno vzpostavijo redni trgovin-

sko-politični odnosi med vsemi balkanskimi državami, v kolikor še ne obstoje, 2. da se naroči medbalkanski trgovinski in industrijski zbornici v Carigradu, naj v svrhu zaščite balkanskih proizvodov na izvenbalkanskih trgih zbere in prouči potrebne elemente za izdelavo načrta delne carinske zveze balkanskih držav na podlagi medbalkanske preferenčne tarife in njihove sporazumne trgovinske politike, in 3. da naj ta zbornica na V. balkanski konferenci, ki bo 1. 1934 v Beogradu, predloži dokumentirano poročilo o tem svojem delu; potrebno je, da najmanj mesec dni pred V. balkansko konferenco obravnavajo in odobre to poročilo vse nacionalne skupine.

Pred odgoditvijo razorožitvenih pogajanj

Angleška vlada se je odločila za odgoditev razorožitvene konference in se John Simon te dni ne bo več udeležil ženevskih razgovorov

London, 24. oktobra. AA. Na včerajšnji seji je angleška vlada sprejela končni sklep o odgoditvi razorožitvene konference. S tem pa angleška vlada noče izjaviti, naj bi vprašanje razorožitve v bodoče odpadlo. Še vedno upa, da bo mogoče najti ustanovo, ki bo proučevala dogodka in omogočila rešitev tega vevaleznega vprašanja. Angleška vlada je slej ko prej proti vsaki novi oborožitvi Nemčije, pripravljena pa je pogajati se o vprašanju preizkusne dobe.

Pariz, 24. oktobra. AA. Zaradi vesti, da angleški zunanji minister Simon ne pojde v Ženevo na sejo predsedništva in splošne komisije razorožitvene konference dne 25. in 26. oktobra, je verjetno, da bo ostal tudi francoski zunanji minister Paul Boncour v Parizu. Francijo bo potem takem na

teh sejah zastopal njen delegat Massigli. Ženeva, 24. oktobra. AA. Tukajšnji krogi tolačijo včerajšnji sklep angleške vlade o začasni odgoditvi razorožitvene konference kot ukrep, ki naj onemogoči nove nemške zahteve. Če bi namreč razorožitvena konferenca dogotovila razorožitveno konvencijo brez Nemčije, bi ta po povratku v Ženevo mogla zahtevati od drugih držav nove koncesije. V takih okoliščinah je londonska vlada mnenja, da je treba počakati na pomirjenje duhov in na povratek vseh držav v Ženevo.

Angleški delegat Eden in francoski Massigli bosta v Ženevi na seji predsedništva in splošne komisije razorožitvene konference po vsej priliki še enkrat ugovarila odgovornost Nemčije za sedanje dogodke.

Politični pomen Baltskega morja

Londonski dogovor o definiciji napadalca jamči dosedanj status quo v baltski kotlini

Pariz, 24. oktobra. AA. V Carnegiejevi ustanovi se je vršilo pod predsedstvom senatorja Berengerja predavanje bivšega estonskega zunanjega ministra in estonskega poslanika v Varšavi Roberta Puste o baltskem statusu.

Senator Berenger je uvodoma očrtal velike zasluge predavatelja za Estonsko in za mednarodno življenje. Minister Pusta se je zlasti odlikoval s svojim delom v Društvu narodov. Tu si je pridobil velike zasluge za okrepitev miru. Nato je senator Berenger opozoril na pomen Baltika, tega severnega Sredozemskega morja, ki spada med najbolj važne predele evropske politike.

Nato je povzel besedo predavatelj estonski minister Pusta, ki je najprej očrtal temeljne obrise baltske kotline,

Politična važnost teh krajev se zrcali že iz oznak, da je Baltik švedsko morje, po mnenju drugih dansko morje in po mnenju Nemcev nemško morje. V resnici pa je Baltik morje, ki je v zvezi z drugimi morji. To področje ne more spadati pod vrhovno okrilje ene same države, pač pa je v interesu Evrope, da vlada na tem morju in ob teh obalah mir. Ta cilj ni nedosegljiv, ker so baltske države med prvimi podpisale londonski protokol o definiciji napadalca, kakor jo je predlagal Litvinov. Ta protokol pomeni v resnici konvencijo o ohranitvi dosedanjega teritorialnega in političnega statusa v baltski kotlini.

Senator Berenger se je predavatelju toplo zahvalil za njegova klana izvajanja.

Odpor proti Rooseveltovim reformam

New York, 24. oktobra. n. »New American«, ki pripada Hearstovemu koncernu in je doslej branil gospodarsko politiko predsednika Roosevelta, je danes objavil hudo kritiko te politike, ki jo je napisal njegov gospodarski strokovnjak Behrens. Clankar očita Rooseveltu, da je s svojo politiko v znamenju modrega orla Zedinjenim državam več škodil nego koristil. V Ameriki se

je sedaj pojavila druga še hujša kriza. Treba bo izpremeniti vso zakonodajo, če se hoče izpremeniti gospodarski položaj v državi. Behrens zahteva devalorizacijo dolarja za 50 odst. njegove vrednosti, kar naj pomaga ljudem, da se razdolžijo.

Rumunski polet v južno Afriko

Bukarešta, 24. oktobra. Včeraj so z letališča v Paneasi pri Bukarešti startala tri rumunska vojska letala za polet v etapah do Kapeškega mesta. Letala bodo pristala v Carigradu, Aleppu, Kairu, Asuanu in Har-tumu.

Izidi volitev v Delavsko zbornico

Uradni podatki o nedeljskih volitvah v Delavsko zbornico na rednih volitvah v Ljubljani

Ljubljana, 24. oktobra.

Glavni volilni odbor za volitve v Delavsko zbornico je za ljubljansko redna volišča ugotovil naslednje uradne volilne rezultate:

Za »Listo nacionalnega delavstva« in »Stanovsko listo nacionalnega namestencev« (modre glasovnice) 2815 glasov.

Za listo »Strokovne komisije« in »Listo Saveza privatnih namestencev Jugoslavije« (rdeče glasovnice) 2125 glasov.

Za »Listo Jugoslovenske strokovne zveze« in »Listo Strokovne zveze privatnih

in trgovskih namestencev Jugoslavije« (bele glasovnice) 1860 glasov.

Za »Listo Združenih zasebnih in trgovskih namestencev Slovenije« (zeleno glasovnice) 383 glasov.

Neveljavnih je 60 glasov.

Spornih glasov je 67.

Volilni rezultat za 12. volišče še ni dokončno ugotovljen.

Skupno je torej na rednih volitvah — obratna volišča niso všteta — volilo 7310 upravičencev.

Podrobni rezultati po volitvah, ločeni po splošni in namestniski skupini, so naslednji (oddani glasovi):

Volišče:	Splošna skupina		Namestniska skupina		Namestniska skupina	
	modra rdeča	modra rdeča	modra rdeča	modra rdeča	modra rdeča	modra rdeča
1. Šentjakobska osnovna šola	68	79	61	21	21	3
2. Mestni dom	128	87	110	142	46	10
3. I. državna realna gimnazija	87	45	146	6	2	26
4. a I. državna realna gimnazija	145	78	99	88	29	7
4. b I. državna realna gimnazija	82	96	79	20	9	8
4. c I. državna realna gimnazija	55	54	71	78	14	2
5. a Osnovna šola Ledina	139	144	119	29	8	14
5. b Osnovna šola Ledina	94	134	149	57	12	8
6. a Sodišče	109	136	88	127	27	28
6. b Sodišče	86	148	97	84	48	21
6. c Sodišče	108	75	76	169	29	24
7. Ženska realna gimnazija	52	36	73	8	2	—
8. Tehnična srednja šola	118	94	75	6	10	1
9. Gluhonemnica	97	110	173	16	9	8
10. Mest. zav., Japljeva ulica	59	69	51	6	4	1
11. Dvor. Koutny, Tyrševa cesta	77	96	76	20	3	8
12. Deška osnovna šola v Šiški	153	58	22	100	12	4
13. Strlešče na Dolenjski cesti	19	7	15	8	3	1
14. Osnovna šola na Viču	41	128	75	11	7	8
15. Osnovna šola v Mostah	72	77	31	10	2	—
16. Dekliška osnovna šola v Šiški	23	80	27	8	3	1

Skupno 1812 1828 1718 1008 297 147 388

Rusko-ameriška pogajanja

Washington, 24. oktobra. Sovjetski zunanji komisar Litvinov bo prispel dne 6. novembra v Washington in takoj začel razgovore s predsednikom Rooseveltom. Pogajanja bodo baje trajala 10 dni. Računajo, da se bodo končala s priznanjem Sovjetske unije. Kot sovjetski poslanik v Washingtonu je baje določil namestnik zunanje komisarja Krestinski, v Moskvo pa pojde kot ameriški poslanik dosedanj po-slanik Rigi Mac Marry. V zvezi z gospodarsko stranjo pogajanj govore v poučenih krogih, da bo Amerika baje dala Sovjetski uniji kredit v višini 500 milijonov dolarjev, če bo Roosevelt smatral, da so jamstva, ki jih nudi Litvinov, zadostna. Od teh 500 milijonov bo baje porabila Sovjetska Rusija 400 milijonov za nabavo strojev in železniškega gradiva, ostalih 100 milijonov pa bo služilo za financiranje ruskih naročil bombaža in drugih proizvodov. V vladnih krogih menijo, da bo industrija lahko zaradi teh naročil na novo zaposlila okoli 300.000 delavcev, kar bi odločilno vplivalo na akcijo za pozivljanje produkcije.

170.000 političnih jetnikov

Berlin, 24. oktobra. V tukajšnjih diplomatskih krogih zatrjujejo, da je trenutno v nemških koncentracijskih taborih okoli 170.000 političnih jetnikov. Te dni je bila razširjena govorica, da bo državna vlada še pred volitvami večino teh jetnikov izpustila. Te govorice sedaj demantirajo s pristavkom, da politična amnestija za sedaj še ne pride v poštev.

Iz državne službe

Beograd, 24. oktobra. Za poverjenika pri generalni direkciji državnih železnic v Beogradu je imenovan inž. Bogomil Volf, doslej poverjenik v železniških delavnicah v Mariboru. — Za eno skupino je napredoval upravnik kaznilnice v Mariboru Nikolaj Vrabl.

Borzna poročila.

Devize: Amsterdam 2307.63—2318.99, Berlin 1362.91—1373.71, Bruselj 797.46 do 801.40, Curih 1108.35—1113.85, London 183.80—185.40, New York 3963.83—3992.09, Pariz 223.86—224.97, Praga 169.79—170.65, Trst 301.01—303.41 (premijsa 28.5%). Avstrijski šilling v privatnem kliringu 8.70.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Pariz 20.1975, London 16.61, New York 360, Bruselj 71.95, Milan 27.20, Madrid 43.15, Amsterdam 278.20, Berlin 123.15, Dunaj 57.40, Praga 15.32, Varšava 57.80, Bukarešta 3.08.

Pristonajte k „Jadranski straži“

Občni zbor Slovenske Matice

Novo smernice in cilji te naše važne kulturne ustanove

Ljubljana, 24. oktobra. V svoji hiši na Kongresnem trgu je sinoči imela Slovenska Matica svoj občni zbor, ki ga je otvoril predsednik dr. Lončar s kratkim nagovorom, kjer je poudarjal, da praznuje SM svojo idejno 70-letnico, prihodnje leto bo pa obhajala tudi 70-letnico svojega pravnega obstanka. Posebnih svečanosti ob tej priliki ne namerava praznovati, pač bo jo žubljala proslavila literarno, če bo mogoče. Dr. Lovro Toman in Fran Levstik sta s SM hotela dati Slovincem knjigo, mi jima pa sledimo ter širimo znanstveno in estetsko izobrazbo naroda in delamo za splošno človeško kulturo. S pleteto se je govoril spominjal umrlih udov univ. prof. dr. Karla Hirtenlehnerja in odvetnika dr. Maksa Pirca, zlasti pa nekdanjih odbornikov Antona Funtka in Frana Miklinskega, ki sta z vso vsemoto delala za napredek SM in bogatila njene knjige. Ko se je predsednik zahvalil poveljnikom, udom in časopisu, je še opozoril, da SM navzlic težkim razmeram ni marala zvišati članarine, pač je za odbor sklenil, da bo izdal poleg rednih knjig tudi izredne publikacije, da si kolikor toliko opomore in čimprej približa ciljem svojega programa.

Ko je tajnik prof. Jos Kozak predložil zapisnik lanskega občnega zbora, ki je bil brez debate odobren, je podal obširno tajniško poročilo, ki iz njega posnemamo, da je SM v poslovnem letu 1933 izdala 2. snopič II. dela prof. Cankarjeve »Zgodovine likovne umetnosti«, drugi del »Slovenskega »Zgodovine socialne filozofije« in drugi del Tolstega »Vojne in miru« in Levstikovem prevodu. Okusno opremljene knjige so zaradi tehničnih ovir izšle šele v septembru. SM se je udeležila odprtja Marmove in Pietersnikove spominske plošče in delegati SM so se udeleževali sejo svetilskega odbora, ki je spomladaj prenehal s svojim delovanjem. Lani se je šteto članov držalo na približno 4000 plačujočih udov, letos se je po pokazalo, da število precej pada. Poveljnik opozarja odbor, da člani zahtevajo več beletrije, ker je med njimi pretežno večna, ki znanstvenih knjig sploh ne more prebraviti. Mnogo je bilo predlogov glede reorganizacije, vendar se pa odbor ni mogel odločiti za zvišanje članarine in je tudi mnenja, da se SM ne more postaviti docela na trgovsko bazo. Oba načina je treba združiti in bo SM zato poleg rednih publikacij izdajala še izredne, ki bodo docela znanstvene. Za izredne publikacije bodo zbirali naročnike razen poveljnikov tudi akviziterji.

Prav obširno je tajnik prof. Jos Kozak začel smernice Slov. Matice: SM je korporacija, ki mora pred vsemi slovenskimi založbami imeti najvišji program. Matica ni podjetje, ki bi delalo za dobiček — izdajati mora knjige, ki jih druge založbe v današnjih razmerah ne zmorejo. Čim bi se stroški za knjige krili s članarino, potem je Matica dosegla svoj cilj. V l. 1934. praznuje SM 70-letnico svojega pravnega obstanka. Ko so pred 70 leti takratni Slovenci ustanovili SM, so se mislili na slovensko univerzo in izjavili, da bo SM med drugimi izdajala tudi knjige, ki bodo služile univerzitetnemu pouku. 70-letnico bi SM najljepše praznovala, če bi se enkrat obudila spomin na ta program in bi v tej smeri svoj program še temeljiteje poglabila. Odbor je o tem razmišljal in sklenil, da l. 1934 izda nadaljevanje Kidričeve slovenske zgodovine med rednimi publikacijami. Slovestvena zgodovina do l. 1848 se zaključuje v 2 snopičih. Nadalje izidejo v l. 1934 še Tolstega »Vojna in mir« 3. in 4. del in knjiga novel, ki jih piše znani pisatelj Miško Kranjec. Članom, ki si žele beletrije, bo na ta način ustrezno. Ker vse periodične publikacije močno obremenjujejo Maticino gospodarstvo in vsemujejo program, je treba to upoštevati tudi pri beletrističnih delih, posebno pri prevodih iz svetovne literature. SM se je nameniila, da izda po zaključku »Vojne in miru« prevod »Don Quijote«, ki bo moral iziti v 2 letih, če se odbor za ta prevod odloči. Poleg tega prevoda bo izdajala SM še slovensko beletrijo, kateri bo morala posvečati sploh večjo pozornost. Do sedaj je odbor prejel le malo rokopisov, ki bi se dali natiskati. Pisateljica Ljuba Frenner predloži daljši roman, ki ga je odbor pogojno sprejel. Med rednimi publikacijami bo prišla SM izdajati prevode znamenitih svetovnih pisateljev, kot so n. pr. Mark Avrel, Platon, Seneca, Izbir iz mistikov itd. Te izdaje bodo obsegale kvečjem 10 pol. a narč zanje izdala prof. Cankar. Tako bi bil knjižni program za nekaj let v splošnem izdelan in sicer za redne publikacije. Program je treba zelo realno premisliti, kajti končno odločujoče pri vsakem programu finance. Med izrednimi publikacijami bo izdajala prof. Cankarjeva »Zgodovina likovne umetnosti«, in sicer tako, da se posamezna večja poglavja, kot renesansa, barok, zaključijo v enem letu. Ta knjiga se uvršča med znanstvene publikacije, s katerimi se postavljajo temelji našim univerzitetnim publikacijam. Želje, da bi se med temi izrednimi publikacijami nadaljevala tudi slovenska slovestvena zgodovina po l. 1848, ostanjejo za enkrat le želje. Poiskali, da bi pisal to delo prof. Prijatelj, da ostali brezuspešni. Treba bo počakati, da vzgoji univerza novega slovestvenega zgodovinarja. Odbor je sedaj v dogovoru s prof. Melikom, ki je napisal obširno monografijo o Sloveniji. Ta knjiga je nam Slovincem potrebna, kajti priznati je treba, da nimamo niti enega dobrega popisa svoje zemlje. Ker je rokopis že skoraj pripravljen za tisk in zavoljo svoje izredne važnosti za naše slovenske temelje, bi morala knjiga iziti že v l. 1934. Postavljati fantastične načrte o programu je sicer lahko, tako lažnomo. Upoštevati je treba vse dane možnosti in realno bazo ter zaenkrat zavrniti to, kar je omejenega.

Smernice SM bi se dale na kratko očrtati takole. Med rednimi publikacijami morajo izhajati slovenska izvirna beletristična dela, po možnosti prevodi iz svetovne literature, ki jih danes ne more izdati nobena druga založba, in krajše znanstvene publikacije, v katerih bi domači znanstveniki pisali o naših aktualnih problemih. Med izrednimi publikacijami bi se zaključila prof. Cankarjeva »Zgodovina likovne umetnosti«, imela bi oba dela prof. Melikove »Slovenije« in kasneje nadaljevanje slov. slovestvene zgodovine.

Že na lanskem občnem zboru, kakor na vseh rednih odborovih sejah, so opozarjali društveniki in odborniki, da je reklama, ki jo dela SM za svoje publikacije, izredno pomankljiva. Novi odbor bo moral s reorganizacijo uprave popraviti tudi ta nedostatek.

V današnjih časih ni važno, da SM le obstaja, temveč da se njen obstoj v javnem življenju resnično pozna.

Po simpatično sprejetem tajnikovem poročilu je poročal blagajnik Jos Vidmar, da se izdatki za knjige še ne krijejo s članarino in dohodki knjižne zaloge, ker je bilo treba za knjige vzeti še 23.000 Din od dohodkov hiše. Novi odbor bo moral reducirati letno edicijo, vendar se pa SM še blizu ideala, ker se je edicija pocenila za 10—20.000 Din, knjižna zaloge se veča in tako raste kapital in hiša tudi brez edicij mora biti nadzorovana in upravljena. Lani je SM izdala 3. snopič prof. Kidričeve »Zgodovine slov. slovestva od začetka do marčne revolucije«, I. zvezek Spektorskega »Zgodovine socialne filozofije« in I.

Po petih letih pojasnjen uboj

Obravnava proti Petru Zamljenju, ki je pred 5 leti blizu Kamnika baje ubil Janeza Zamljena

Ljubljana, 23. oktobra. Pred petimi leti je bil blizu Kamnika ubit Janez Zamljen in ta uboj se je pojasnil šele po petih letih. 15. septembra 1928 je v vasi Kregarjevo pri Kamniku obležal na poti, ki vodi proti Zagorici, Janez Zamljen. Nezvestnega in v razbiti lobanjo so Zamljena prepejali v ljubljansko bolnico. Tu so ugotovili, da je rano povzročil močan udarec z debelim kolom in da je poškodba smrtno nevarna. Zamljen je res kmalu umrl zaradi otrpnenja možganov. Orožniki so iskali ubijalca in je sum padel na delavca Trobevskega in Zabavnik, ki sta usodnega večera spremljala Zamljena. Domnevali so, da so se vsi trije med potjo spili in sta ga ta dva napadla. Preiskava ni mogla ugotoviti njune krivde in so zato osumili dejanja Janeza Kemperla, delavca v Zupanjih nji-h in delavca Petra Zamljena v Kregarjevem. Postopanje proti njima pa so morali ustaviti v glavnem zaradi lažnega pričevanja Prekleta in Gradiškove. Šele sedaj po petih letih se je stvar toliko pojasnila in se je dognalo, da je ubijalec Peter Zamljen, pri uboju pa je dejansko sodeloval tudi Kemperle ob navzočnosti Prekleta. Navedeni trije so se usodne noči sestali in sta se prva dva oborožila s koloma in počakala Janeza Zamljena. Ko je ta prišel, je Kemperle posvetil, Peter ga je pa z vso silo udaril s kolom po glavi, da se je Janez takoj zgrudil nezavest.

Kako je prišlo do uboja, se točno ne ve. Govori se, da zato, ker je pokojni Janez

knjigo Tolstega »Vojne in miru«, ki obsegajo 867 strani, pa je članarina vendar ostala le 50 Din. Ob koncu leta je SM imela 3761 članov in ima račun Ljubljane v 83 krajih svoje poveljstva. Med aktivne šteje tudi tiste iz depozitov za dr. Bleiweisov spomenik v znesku 6261.25 Din, za Gregorčičev spomenik v znesku 1094.10 Din, za spomenik dr. H. H. Coste 3835.30 Din, za Tomšičev spomenik v Mariboru 791.35 Din, za spomenik nadškofa dr. Sedeja in tovarišev 1064.33 Din in za spominsko ploščo dr. Tavčarju 2000 Din. Prebitka ima SM 26.038.81 Din, vendar so pa v tej vsoti vračunjena tudi zaloga starih knjig in dohodki hiše, pri izdaji novih knjig je pa še deficit in edino stare promicno in nepremično premoženje omogoča izdajanje novih knjig.

Na predlog člana nadzornega odbora Mihala Rožanca je bil absolutni soglasno sprejet, prav tako so bili pa tudi v odbor skoraj soglasno izvoljeni gg. dr. Lončar Dragotin za predsednika, dr. Ridor Cankar za podpredsednika, Jos Kozak za tajnika, Jos Vidmar za blagajnika, Albrecht Franc, dr. Debevec Josip, Lajovic Anton, Prepeluh Albin in Zupančič Oton pa za odbornike, a v nadzorstvo tudi dosednji člani gg. dr. Glonar Jože, Rožanec Mihael in Tosti Avgust.

Ker se k slučajnostim ni nikdo javil, je predsednik naključni občni zbor s zahvalo in željo, naj rodi obilo plodov.

kaj vedel o njem, naj to sporoči policiji.

Orožniki na Škofljici so nedavno aretirali Josipa Z., rojenega leta 1914, in pristojnega na Bloke. Zapolnili so mu zlato mosko uro enokrovko, v katero je bil graviran napis: 31.088 Patek, Philippe CO, Geneve, zlato, približno 35 cm dolgo verižico, siv damski plašč ter temnozeleno čepico. Vse to je bilo očitno ukradeno. Lastnik naj se javi na policijo!

Zvočni kino Dvor
Telefon 2730

Čirkuske atrakcije

Olgo Baklanovo Krvava maneža

Akrobacija človeka brez nog. — Stijamske dvojčke prvič v filmu. — Napeti prizori med čirkuskimi igralci.

Predstave vsak dan ob 4., 7. in 9. zvečer.

Še o požaru v Dolnjem Križu

Stična, 24. oktobra.

Strahovit požar, ki je divjal v noči od nedelje na ponedeljek v prijazni gorski vasi Dolnji Križ, oddaljeni kakor tri kilometre od Žužemberka, je spravi skoraj na beraško palico štiri posestnike, ki jim je zgorelo 16 gospodarskih objektov ter štiri hiše.

Goreti je začelo pri posestniku Škufci, odtod se je pa ogenj razširil na druga splotja, ki so bila kot rečeno večinoma s slamo krita. Posestniku Jožetu Škufci, po domače Markcu, je do tal pogorela hiša s hlevom in svinjaki. Najbolj je bil prizadet posestnik France Papc, po domače pri Bebru, ki mu je ogenj uničil hišo, dva poda, dva hleva, svinjak in dve kašči. Tretja žrtev požara je postal posestnik Jože Hren, po domače pri Zorinu, kateremu je zgorela hiša, kašča in svinjak, dočim so hlev požarovalni gasilci rešili. Tudi posestniki Benčičev, po domače Ribičevki, so pogorela vsa gospodarska splotja, dočim so hišo, ki je bila z opeko krita, rešili. Pri posestniku Papcu je stanoval kot podnajemnik Feliks Hrovat, ki ni rešil prav nobene stvari. Večini prizadetih posestnikov so zgorele tudi vse kokeši, dočim so živino pravočasno rešili.

Ogenj je divjal neusmiljeno skoraj vso noč in šele jutru se je gasilcem posrečilo, da so ga omejili ter preprečili še večjo nesrečo. Res sreča je bila, da so bili vodnjaki polni vode. Pri gašenju je sodelovalo osem gasilskih društev, ki so kar tekmovali med seboj v požrtvovalnosti. Škoda znaša okrog pol milijona dinarjev, prizadeti posestniki so bili zavarovani za 60.000 Din. Nesreča jih je tem huje prizadela, ker jim je tudi zgorel vse letošnji pridelek in so sedaj prepuščeni na milost in nemilost tujim ljudem. Pomoč je nujno potrebna.

Goreti je začelo kot rečeno pri posestniku Škufci, domnevajo pa, da je ogenj začetila zlobna zločina roka.

Sport

SK Korotan (Kranj) prvak gorenjsko-notranjskega okrožja

V nedeljo, 22. t. m. se je v Kranju vršila zaključna nogometna tekma za prvenstvo gorenjsko-notranjskega okrožja, v katerem so tekmovali klubi Javornik z Rakeke, Bratstvo z Jesenic in Korotan iz Kranja. Zadnja dva sta bila tudi najresnejša kandidata in se je med njima razvijala ljuta borba za prvo mesto. Oba sta si osvojila vse točke proti Javorniku, Korotan z boljšo razliko golov. Prva tekma Bratstvo proti Korotanu se je igrala na Jesenicah 24. septembra in jo je Korotan izgubil s 4 : 3 (2 : 3), kajti moral je v drugem polčasu igrati brez vratarja, ki je bil običajno poškodovan. Za revanšo in odločilno tekmo v Kranju je vladalo veliko zanimanje in se je zbralo za Kranj rekordno število publike okrog 700, ki je prav nestrpno pričakovala pričetka glavne tekme.

Kranjčani preidejo že takoj s pričetkom v odločilno ofenzivo in par minut neprestano oblegajo nasprotnikova vrata. Zaradi velike gneče pa žoga ne najde prave poti, temveč se vrne na sredo in na nasprotno stran igrišča, od koder jo dobro razpoložena obramba in krilaka vrsta domačinov stalno vrača svojem napadu. V kratkem razdobju padeta na to dva efektna gola po levem krilu. Publika je navdušena, a z vso dostojnostjo podžiga domače k nadaljnjim uspehom. Korotanova obramba in krilaka vrsta funkcionirata brezhibno, pa tudi napad prav lepo prodira. Zopet je levo krilo uspešno in že tretjič pošlje žogo v mrežo. Polčas konča s 3 : 0 za Korotan. V drugem delu igre je situacija ista, domačini so stalno v premoči in kmalu vodijo že s 4 : 0. Bratstvo se sedaj obupno brani, tako da igra na lepoto nekoliko trpi in tudi tempo malce pojema. Nesporazum Korotanovega krilca z branilcem je kronan s prvim uspehom Bratstva. Stanje 4 : 1 za Korotan, ki ga pa že po nekaj minutah zviša na 5 : 1. Dobro plasiran srednji napadalec namreč pošlje v spodnji levi kot ostro bombo, ki ponesreči vratarja z žogo vred nekoliko preko črte. Sodnik dikтира pravilno gol. Bratstvo protestira in se že pripravlja za odhod z igrišča. Službujoči odbornik LNP vso stvar pravočasno likvidira in se tekma nadaljuje. Igralci Bratstva postajajo ostri in nedisciplinirani, uspeh sta dve izključitvi. Igra postaja raztrgana, ker Bratstvo le še nabija in zavlačuje. Neke visoke žoge na Korotanov gol nič ne brani, ker kaže, da gre preko in mimo gola, vendar ista še pravočasno zavije pod prečko v mrežo. Par minut pred koncem zabijejo domači zaključni gol, tako da je tekma končala s 6 : 2.

Vsi deli Korotanovega moštva so bili enako dobri ter vsi posamezniki zelo požrtvovalni in vztrajni. Zmaga je bila več kot zaslužena in da Bratstva ni imelo tako

odličnega vratarja, bi bil rezultat hazenski. Sodil je odlično, strogo in energično sav. sodnik g. Vidic iz Ljubljane.

Tudi predtekma ob rezervi je končala z zmago Korotana 4 : 1 (3 : 1). Bila je prav lepa in zanimiva ter je potekala ves čas v premoči Kranjčanov. Pri tej tekmi je nesrečno in povsem nedolžno naključje zahtevalo svojo žrtev. Levi krilec Bratstva Hanzi Verdnik si je zlomil nogo in je bil takoj prepeljan z rešilnim avtom Kranjske reševalne postaje v bolnico.

Z zmago nad Bratstvom je zaradi boljše razlike golov Korotan postal prvak gorenjsko-notranjskega okrožja in se s tem kvalificiral za nadaljnja tekmovanja za prvenstvo ljubljanskega drugega razreda.

Beleznica

Koledar.

Danes: Torek, 24. oktobra katoličani Rafael, Blagota, pravoslavni 11. oktobra.

Današnje prireditve.

Kino Matica: Pesem sveta.

Kino Ideal: Jonny ukrade Evropo (Harry Piel).

Kino Dvor: Krvava maneža.

Kino šiška: Kraljica sužnjev.

Dežurne lekarne.

Danes: Mr. Bahovec, Kongresni trg 12.

Hočevar, Ljubljana VII. Celovška cesta 34

in Ustar, Sv. Petra cesta 78.

Izpod sita

Pisani letaki so bili preplavlili Ljubljano in vso našo milo ožjo domovino. Nič čudnega, če so bili nekateri sestavljeni na naravnost obupni slovenščini, kajti so mnogi agitatorji bili tudi neptisni v dobrem in poštenem slovenskem jeziku, kakršnega so nas učile naše matere in pametni jezikoslovci.

En tak letak nam je slučajno prišel v roke. Podpisal ga je poleg kandidatne kuharice tudi kot duhovni voditelj gospod, ki ima poleg svojega sicer precej znanega imena celo doktorski naslov. Tiskarna je letak z vso previdnostjo zatajila, kar je tudi razumljivo, ker ni jezik kar nič mika ven. Gospod duhovni voditelj s kuharico vred namreč pojasnjuje svojim srečnim prijateljem, da bodo šli v poseben prostor, kjer bodo brez da bi kdo to opazil, pretrgali take in take listke. Ako že kandidati nje ne zmore materinske, kar je pri zaposlenosti s kuhalično razumljivo, bi vsaj gospod duhovni voditelj lahko vedel, kako se to pravilno slovensko pove.

In baš ti gospodje se kaj navdušeno potegujejo za čisto slovenščino. Se pač ne morejo sprijazniti z zlatim pravilom, da mora človek pomesti najprej pred svojim pragom. Pa brez zamere, gospodje!

Naše gledališče

Drama.

Začetek ob 20. uri

Torek, 24. oktobra: Zaprti. (Gostovanje v Celju »V agoniji«.)

Sreda, 25. oktobra: Sonata strahov. Red Sreda.

Četrtek, 27. oktobra: Pravica do greha.

Izven. Znižane cene.

Petek, 27. oktobra: Zaprti.

Sobota, 28. oktobra: Mlinar in njegova hči.

Izven.

Abonente reda Sreda opozarjamo, da imajo v sredo dne 25. t. m. za svoj abonma izvrstno Strindbergovo dramo »Sonata strahov« v režiji g. Cirila Debeveca. Delo je izvrstno naštudirano ter je imelo pri vseh dosedanjih vpriizoritvah izredno velik uspeh. Ker je ta vpriizoritev ena poslednjih predstav tega dela na našem odru, se prav posebno opozarjamo vse prijatelje resne drame na ta večer.

Salve smeja je vzbudila češka veseliga »Pravica do greha« pri vseh poslušalcih, ki so videli to delo na odru naše drame. Poleg »Okenca« je to najuspešnejše veselo delo češke literature na našem odru. Kdor si želi zabave in dobre volje, naj potuje v četrtek dne 26. t. m. ljubljansko dramo, ko se vpriizori »Pravica do greha«. Za to predstavo, ki je izven abonma, veljajo znižane dramske cene. Glavno vlogo tašče igra ga. Nablocka, poleg nje gospa Vida Juvanova ter gg. Jan in Cesar.

Velik krog obiskovalcev naše drame je brez dvoma razveselila vest, da se bo letos zopet vpriizorila Raupachova žaloigra »Mlinar in njegova hči« in sicer v starem prevodu Franca Malavajca. Režijo ima g. Skrbinek. V glavnih vlogah nastopijo gg. Lipah, ki igra Mlinarja Kristofa Črnota, gđ. Boltarjeva, ki igra njegovo hčerko Marico, g. Gregorin pa igra Konrada, mlinarskega pomočnika. Sobotna vpriizoritev je izven abonmana. Veljajo znižane dramske cene.

Opera

Začetek ob 20. uri.

Torek, 24. oktobra: Halka. Red B.

Sreda, 25. oktobra: Samson in Dalila.

Red A.

Drvi se poje v operi poljska opera Halka namestu večer napovedane Pikove dame, in sicer za red B. Naslovno vlogo Halko poje ga. Gjunjenac, Zofijo ga. Ribčeva, Jonteka g. Banovec in Januša g. Primožič. Dirigira dr. Svara, režija je Ciril Debevec. Predstava se vrši za red B.

Izvrstno Saint-Saensovo opero Samson in Dalila z gospos Thierryjevo in z g. Marčecem v naslovnih vlogah, ponovi naša opera v sredo 25. t. m. za red A. Velikega svečenika poje g. Primožič, starega Hebrejca g. Betetto in Abimeleha g. Marjan Rup. Dirigira dr. Svara, režija je prof. Sestova.

Iz Celja

— Nagradno tekmovanje v dekorativno izloženih oken bodo priredili celjski trgovski aranžerji v nedeljo 5. novembra. Tekmovanja se bodo udeležili skoro vsi trgovci, ki imajo izloženka okna na prometnih krajih v mestu. Ogled izložb bo trajal ves dan, zvečer pa jih bo ocenila posebna komisija, ki jo bodo tvorili oblikovalni umetniki, poklicni dekoraterji in interesi iz občinstva. Aranžerji najboljših oken bodo prejeli nagrade. Pokroviteljstvo prireditve je prevzelo Društvo neje trgovcev za mesto Celjo.

— Drvi ob osmih bo vpriizorila ljubljanska drama v Mestnem gledališču v Celju v abonmanu znano Križevno dramo »V agoniji«.

— Zanimivo predavanje. Savinjska podružnica TK Skale bo priredila v petek 27. t. m. ob 20 v mali dvorani Celjskega doma sklopljeno predavanje o Julijski Alpah. Predaval bo znani alpinist g. dr. Henrik Tuma iz Ljubljane.

Zvočni kino Ideal

SAMO DVA DNI

Harry Piel

Jonny
ukrade Evropo

Harry Piel kot dirkač in ljubimec.
Polno napetih scen, konjske atrakcije in akrobacije.

Predstave ob 4., 7. in 9. uri zvečer.

V Ljubljani delajo noč in dan

Ljubljana, 24. oktobra.

Ljubljana nam dela že nekaj let sem neznanke pregleduje, dočim se prej niso zmenili za njo cela desetletja. Zlasti letos so z njo se posebej križi in brige. Ob vsakem dežju Ljubljana nenadno zbežlja ter je ne more nihče ukrotiti. Letos niso nič pomagali zasili jezovi pod tromostjem, ki so zadrževali vodo, da ni tekla v spodnji del struge, ko so jo poglabljali. Nazadnje, ko je bilo delo že končano in ko je bilo konec skrbi, je postala Ljubljana še posebej divja ter je ob zadnjih poplavih začela izpodkopavati opornike srednjega mostu. Most je bil v nevarnosti in tudi meščani se niso čutili več varne. Gospodinj so se izogibale franciskanskega mostu. Balo se, da bo zdaj zdaj zgrmel v Ljubljano. In res ni bilo šale, balje se je tresla celo Kresija. Ni bilo drugega izhoda, da so šli zopet s krampi in lopatami nad Ljubljano. Zadeva je bila res nujna. Našel se je celo takoj kredit, kar je pri nas nekaj izrednega.

Toda čim so začeli delati pod tromostjem, da bi zavarovali opornike, temelje mostu in opornega zidovja in da bi zabetonirali stružno dno, je začelo zopet deževati. Zbetonirali so le nekaj dna na desni strani ob Kresiji, ko je zopet narasla voda tako, da so morali ustaviti delo. V soboto so začeli zopet delati. Od tedaj delajo nepretrgoma noč in dan. Zdej grade zagatno steno pod desnim mostom počez in med srednjim opornikom na spodnji in zgornji strani tako, da bodo povsem izolirali prostor na levi strani od srednjem oporniku starega mostu. Iz tega, deloma že poglabljenega prostora, črpa vodo v glavni kanal. Ob obrežnem zidu bo dno zbetonirano v naklonu 2 : 3 ter bo prav za prav ojačitev temeljev obrežnega zidovja. Dno bo zbetonirano od temeljev desnega mostu, do zbetoniranega dna ob Sv. Petra nasipu, t. j. približno v dolžini 70 m. Zbetonirali bodo torej okrog 1470 kv. m dna. Razen tega botorajajo tudi dno pod črtiljskim mostom, kjer je tudi voda divje gospodarila. Tam bodo zbetonirali dno samo pod mostom, da ne bo voda mogla več iz-

podkopavati temeljev. Z delom morajo zelo hitri, ker je pač jesen ter zelo nezanesljivo vreme. Zato delajo noč in dan, da bi jih zopet ne zalotilo deževje. Če bi morali zopet spustiti vodo v strugo, preden bo zbetonirano dno ob opornikih, bo deroga voda nadaljevala razdiralno delo in tedaj bi bilo tromostje v resnici v nevarnosti. Dela Ljubljanske gradbene družba, ki si je letos pridobila precej skušen pri regulaciji Ljubljane, zasluži pa tudi vse priznanje za s toliko vztrajnostjo in živavostjo kljubuje vsem vremenskim neprilicam, ki letos niso majhne.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 24. oktobra.

V soboto ponoči je na Ižanski cesti med mestno mitnico in šolo na Barju pogorela lesena baraka, last nekega brezposelnega šoferja. Na kraj požara so sicer kmalu prihiteli ljubljanski policniki in prostovoljni gasilci z Barja, toda barake ni bilo več moč rešiti.

Naslednje jutro je bila na policiji podana ovadba, da je bila baraka najbrž zažgana iz koristoljubja, ker je bila zavarovana za 6000 Din. Policiji je bilo tudi javljeno, da je šofer do nedavnega stanoval v baraki, nekako pred tremi tedni je pa izselil ženo in otroka. Usodnega popoldneva je bil baje v baraki in na policiji se je tudi nekdo javil, ki zatrjuje, da je videl šoferja okrog 0.45, torej malo preden je začela baraka goreti, teči po Ižanski cesti. Ko ga je zagledal, je nehal teči. Tudi si je zavil suknjič in potisnil čepico na oči, da bi ga ne bilo moč spoznati.

Na podlagi tega in ker je bil šofer že del časa brez posla, ga je policija aretirala. Pri zaslišanju je šofer vsako krivdo zanikal. Baraka je bila sicer res zavarovana, toda zažgal je pa seveda ni. Izselil se je ob poudarjenju, in sicer k ženinim staršem. V zagovoru tudi pravi, da ni izključeno, da je nekdo drugi iz zlobnosti zažgal barako ter njega osumil kot požigalca. Baraka stoji na parceli, ki je last posestnika, s katero sta sprta. Ta mu je baje nekoč zagrozila, da bo barako nekdo drugi odstranil, če je ne bo sam. Z njo je imel pogodbo do 1. decembra. Policija je šoferja zaenkrat izročila sodišču; če je kriv, bo po kazala preiskava.

★

Na policiji je davi prijavil poslovođa S. iz Ljubljane, da je odšel njegov 13letni sinček Franci, dijak IV. razreda II. državne gimnazije na Poljanah s knjigami vred v šolo, da ga pa ves dan ni bilo domov in tudi davi se še ni javil. Oče je brzojavil svoji sestri

A. O. Emery:

204

Dve siroti

Roman

Kako bi mogel Roger dovoliti kaj takega? Nikoli več se ne bo dal aretirati. Branil se bo.

A on, zvesti sluga, ne bo mogel stati svojem gospodarju ob strani!

— Tristo vragov! Svoji najsvetejši dolžnosti se izneveri. In ves razburjen jo je ubral Picard proti predmestju Saint-Honore.

Zvesti sluga je prav slutil, kaj se bo zgodilo.

Vitez de Vaudrey se je bil napotil iz cerkve naravnost domov, kakor mu je svetloval doktor Hebert. Nič se ni zmenil za to, če mu kdo sledi.

Sicer je bil pa že trdno sklenil vrniti se o pravem času v grofovo palačo in stopiti pred svojega strica, ker se ni orav nič bal njegove jeze.

V doktorju Hebertu je pa imel dobrega zaveznika, ki se je lahko zanesel nanj. Poleg tega je vedel, da je Henrika že obvarovana trpljenja in nezgod, ker jo je vzel pod zaščito očetovski prijatelj. In to ga je pomirilo.

Sicer mu je bil pa dal zdravnik iskrico upanja. Roger je čutil, kako mu utriplje srce. Pod vtisom teh misli je torej hitel domov.

Doma bi čakal, da pride obvestilo od zdravnika, ta čas bi pa sanjal o nečnem, čistem bitju, ki ga je bil za hip zagledal pri oknu zdravnikovega doma. Vse je kazalo, da ga je notela Henrika s tem prijetnim presenečenjem nagradila za vse, kar je bil pripravljen za njo.

Kako je mogel dvomiti o tem, ko je zagledal toli obkroževano sestro, ki jo je bila Henrika gotovo našel privreda k oknu?

— Ali mu ni hotela s tem reči, da je njenega gorja konec? Ali mu ni, s tem tudi namignila, da ni pozabila na vse njegovo prizadevanje, da bi zorel našel ubogo Luizo in da mu je hvaležna za vse to?

Da, Roger je bil prepričan, da je prav razumel dekličino misel; toda hotel je videti obliko večne zvestobe tudi v njenem pogledu.

In na krilih ljubezni je začel zopet upati, on, ki je bil že ves obupan. Take misli so mu rojile po glavi, ko je hitel domov.

Če bi ga bil Picard tisti hip dohitel in mu sporočil, kako velika nevarnost mu preti, bi se bil vrnil Roger k doktorju Hebertu in ga obvestil o vsem.

Toda Picard je zaman napeljal vse sile, da bi dohitel viteza de Vaudreya. Roger je bil že na pragu svojega stanovanja, ko je stal zvesti sluga še v ulici Saint-Martin ves presrčen nad tem, da sta ga policista izpušila.

Vitez de Vaudrey je bil po stopnicah v prvo nadstropje hiše, kjer je imel najeto sobico.

Baš je bil zaprl vrata za seboj, ko je začel na ulici ropot. Stopil je k oknu in ga odprl. Na ulici je zagledal gručo ljudi, ki so se o nečem živahno pogovarjali.

Kmalu je vedel, kaj to pomeni. Dve patrulji vojakov in policistov sta na obeh straneh ulice preiskovali stanovanjske hiše, krčme in prenočevališča.

Vse je kazalo, da iščejo nevarnega zločinca ali ubežnega jetnika. Mimoidoči so se pod vitezovim oknom glasno pogovarjali o tem in njihov pogovor se je slišal skozi odprto okno.

Nehote se je Roger umaknil in zaprl okno. In ves v skrbeh je začel posluškovati trušna na ulici.

Kolikor je mogel sklepati, so se bi-

riči bližali hiši, kjer je stanoval. Naglo je pogledal skozi okno in res je zagledal gručo ljudi, stoječih nasproti njegovega okna.

Obenem je že zaslišal korake biričev na hodniku, potem pa takoj glasen pogovor med krčmarjem in vojakji. Krčmar je drl, da ne daje zavetišča zločincem, biriči so se pa sklicevali na svoja povelja in so hoteli kljub temu preiskati vso hišo.

Ta prepir je privabil še bliže radovedneže, ki so že pritiskali v hišo. In poveljnik patrulje jih je moral dati potisniti na ulico ter zakleniti vežna vrata.

Potem je šla hišna preiskava zelo hitro.

Kmalu so stali biriči pred vrati viteza de Vaudreya.

Eden je udaril po vratih in zaklical na ves glas:

— V imenu kralja, odprite!

Potem je pa poklical krčmarja in ga vprašal, če ima še en ključ od vrat vitezove sobe.

Roger je stopil po prstih k vratom, nastavljal je uho na nje in poslušal naslednji pogovor:

— Ta popotnik je prišel včeraj, — je pravil krčmar, — in zagotavljam vas, da je na zunaj zelo dostojen fant...

Sicer pa ima v staji svojega konja... To vam je lepa žival...

— Je doma?

— Da... seveda, saj sem ga videl, ko je šel po stopnicah v svojo sobo.

— Zakaj pa noče odpreti?

— Ker najbrž spi.

Tedaj je pa začel birič razbijati po vratih, a krčmar je kričal:

— Odprite nam, gospod popotnik; samo za hip, ti gospodje imajo poveljke preiskati vse hiše.

Birič je čedalje bolj razbijal po vratih. Slednjič je izjavil, da bo vrata razbil.

Viteza je obšla divja jeza. Naglo je odprl vrata in obstal ponosno zvrzan na pragu.

— Kdo je vam dovolil razbijati tu? — je vprašal osorno.

Biriči so odskočili. Toda ropot je privabil še druge. Tisti, ki je najboljši silil naprej, je zbral ves pogum in odgovoril:

— Izvolite mi povedati, gospod, kdo ste in odkod prihajate?

Roger je prebledel in oči so se mu srdito zaiskrile.

— Ne čutim potrebe odgovoriti vam na to predrznost, — je odgovoril srdito. — Če koga iščete, morate itak sami vedeti, ali sem to jaz.

Agent, ki še ni bil dolgo v policijski službi, ni poznal viteza. In tako je okleval z odgovorom, ko se je naenkrat prerinil naprej policist in stopil pred viteza, rekoč:

— Si smem šteti v čast, da vidim pred seboj viteza de Vaudreya?

Po teh besedah je stopil naprej seržant in zaklical z odmerjenim glasom:

— Saj baš gospoda viteza de Vaudreya moramo...

Kar je planil Roger k njemu in mu iztrgal bodalce iz nožnice. In držeč v roki ostro bodalo, se je hotel prebiti skozi kordon policistov in vojakov.

— Nazaj! — je zakričal na ves glas.

Biriči so prestrašeno odskočili. Komaj je stopil vitez nekaj korakov naprej, je imel zopet pred seboj živo steno. In njegov položaj se je slabšal, ker sta mu preostajala samo dva izhoda.

Lahko bi bil izpolnil svojo grožnjo in navahnil na patruljo skoraj brez upa na zmago ali bi se pa udal biričem.

Kar so se začeli novi koraki z ulice. Prihajala je še ena patrulja.

Birič v veži ji je odprl vrata. Marš in Nikomed sta planila s svojimi agenti na stopnišče.

Atentat na ameriškega odvetnika

Bomba v obliki bronastega tintnika — Banditova ljubica v odvetniški pisarni

Odvetnik Benary, ki ima pisarno na Broadway v New Yorku, je potreboval tajnico. Objavil je v listih oglas in priglasilo se je mnogo prosilk. Končno se je odločil za Elizabeto Stonehango, ki je najbolje odgovarjala njegovim zahtevam in znala zelo dobro pisati na stroji. Čez štiri tedne je praznovati Benary rojstni dan. Ko je prišel zjutraj v pisarno, je zagledal na pisalni mizi velik bronast tintnik, kraj njega pa krasi sopek. Vprašal je tajnico, stopivši za njim v sobo, kaj to pomeni. Dekle je zardele in mu priznalo, da si je dovolilo pridružiti se njegovim čestitem in mu izkazati to pozornost k rojstnemu dnevu. Benary je bil sicer navajen pisati z nalivnim peresom, ko je pa podal svoji tajnici roko in se hvaležno ozrl na njo, je priznal, da je deklet izredno lepo in vredno, da se zalubi v njo. Zato je pustil tintnik na mizi, čeprav ga ni rabil, napolnil ga je s posebnim črnolom, ki je pisal z njim včasih pripombe na robu aktov.

Naslednjega dne je sedel zaljubljeni advokat k pisalni mizi, ozrl se je na tintnik in mislil samo nanj in na svojo tajnico. Nameraval je sicer najprej preštudirati nove akte, ta čas je pa moral seči po starih in pridno je pisal pripombe na robu. Pri tem je imel tako prijetne občutke, da je kmalu pozabil na vse drugo. Ko je pa odmašil tintnik, ki mu ga je bila podarila tajnica za rojstni dan, in pomohil pero, je nastala strašna eksplozija in okrvavljeni od-

vetnik se je zgrudil v naslanjač. Sipe v oknih so se razletele in vse pohištvo je razmetalo po sobi.

Eksplozija je slišala policija in takoj je prihitela v odvetnikovo pisarno. Jasno je bilo, da gre za posebne vrste zločin in da odvetniku podarjeni tintnik ni bilo nič drugega, nego s posebnim razstrelivom napolnjena bomba, ki je eksplodirala, čim se je je odvetnik dotaknil z roko. Policija je tudi kmalu dognala, da je napolnila tintnik z razstrelivom odvetnikova tajnica. Ni pa bilo mogoče takoj dognati, kje tiči vzrok. Lahko bi bilo šlo za častihlepno ali za željo ponižati znanega odvetnika, ali za kaj podobnega. Tajnica je bila ta čas izginila in policija je ni mogla zaslišati.

Preiskava je dognala, da je bila tajnica ljubica znanega newyorškega bandita, ki ga je bil spravil Benary v ječo. Banditovi tovariši so sklenili osvetiti se odvetniku in z njegovo ljubico so zasnovali peklenški načrt. Dekle se je potegovalo za mesto tajnice pri Benaryju in njena prošnja je bila uslišana. Potem je pa čakala samo na ugoden trenutek, ki se ji je rudi na odvetnikovo rojstni dan. To je bil dan, ko je lahko nemoteno prinesla v odvetnikovo pisarno bombo v obliki bronastega tintnika in jo postavila na pisalno mizo. Tako je policija zvedela, kje na išče atentatorje. Najti jih pa ni mogla, ker so jo pravočasno popihali iz New Yorka s premeteno tajnico vred.

Nobelova nagrada

V soboto na dan 100 letnice rojstva Alfreda Nobela je podelil Karolinski institut v Stockholmu letošnjo Nobelovo nagrado za znamenito odkritje na polju fiziologije in medicine prof. Thomasu H. Morganu s California Institut of Technology v Pasadena in sicer za njegovo delo o funkcijah hromozomov glede na dednost.

Thomas Hunt Morgan je bil rojen leta 1866 in deloval je na večjih ameriških univerzah. Zdaj vodi biološki laboratorij kalifornske visoke šole v Pasadena. Pri svojih delih se je opiral na zakon, ki ga je izrekel v Brnu Mendel, ko je prišel k svojemu zaključku po mnogih poskusih s pisanim in belim fižolom. Morgan je delal poskuse z muho, mikroskopično je preiskal in našel sedež dednosti v hromozomih. Njegovo

delo o teoriji morfoloških temeljev dednosti je dalo odločilno smer vsemu proučevanju problema dednosti.

Indijski učitelj gladije

Iz Bangalore poročajo o gladovni stavki indijskih učiteljev. Vsi učitelji, podrejeni krajevnim šolskim oblastem v Kasagadoru in Bangalori, že šest mesecev niso dobili plač in žive v obupnih razmerah. Neprestano so pritiskali na prosvetne oblasti, naj jim nakažejo denar, toda vse moledovanje ni nič zaleгло. Sestradani in obupani učitelji so oblegali urade, kjer so se odigravali žalostni prizori. Mesec za mesecem je minil, toda denarja ni bilo.

Končno so se obupani učitelji odločili za zadnje sredstvo. Te dni so ustavili pouk in začeli gladovno stavko. Posedli so po hodnikih upravnega posloja prosvetnih oblasti in izjavili so, da se ne umaknejo, dokler ne dobe plač.

Japonci se hitro množijo

Po namovejši statistiki je imela Japonska lani izredno velik prirastek prebivalstva. Japonci so se pomnožili lani za 1.007.867 duš. Vsako uro je prišlo na svet povprečno 249 otrok, umrlo je pa 134 ljudi, tako da je znanal naravni prebitek na uro 115 ljudi. Prirastek prebivalstva je bil lani za 146.334 duš večji, kakor predlanskim. Dočim je število rojstev lani izredno poskočilo, je bila umrljivost od leta 1868 lani naj-

manjša. Umrlo je 1.174.875 ljudi ali 75.597 manj kakor predlanskim.

Prirastek japonskega prebivalstva je znanal od začetka dobe Meiji povprečno 200.000 letno. Leta 1901 je dosegel prebitek rojenih pol milijona, leta 1909 je znanal že nad 600.000, leta 1911 pa že 700.000. Leta 1926 je znanal prebitek že 940.000, v naslednjih letih se pa gibal med 800.000 in 900.000, a lani je prekoračil že milijon. Pri tem je pa še mnogo neregistriranih porodov, tako da je bil resnični prirastek lani še večji. Zaenkrat se ni znano, ali je to izjemni pojav ali pa bo obdržal stalno tendenco.

Češki dramatik Dvořák umrl

Po dolgi, težki bolezni je umrl v nedeljo v praški divizijski bolnici sanitetni polkovnik in znani češki dramatik dr. Arnošt Dvořák, star 52 let. Pokojni je bil pisatelj, vojak in zdravnik in ti trije poklici so označevali dramatika, ki je bil v letih 1910 do 1920 na čelu češkega gledališkega razvoja. Njegov oče je bil učitelj. V mladih letih je bil Dvořák prijatelj dr. Kramáře in njegove soproge, ki jima je posvetil svoje najlepše delo »Vaclava IV.«. Svetovna vojna tudi njemu ni prizanesla, bil je večkrat na bojišču in med napornim vojaškim življenjem na Ukrajini je razmišljal o svojem idejno najmočnejšem delu, o Husitih. Napisal je več gledaliških del, ki kažejo moza globoke samozvesti, obenem pa trdnega prepričanja o potrebi kompromisov tam, kjer gre za enoten učinek, izvirač iz mnogih in raznolikih prvin, ki naj bi se združile v kompliciran organizem dramskega dela.

Mnogo tega, kar je Dvořakov razmah obetal, je pa ostalo samo obljubljeno. Pokojni je bil pesnik visokih aspiracij, ki se pa v svojem umetniškem ustvarjanju ni v polni meri izživel. Po prevaru se je njegova dotlej ravna in trdna pot zrahljala in pozneje ni več mogel najti pod seboj trdnih tal.

Iz Trbovelj

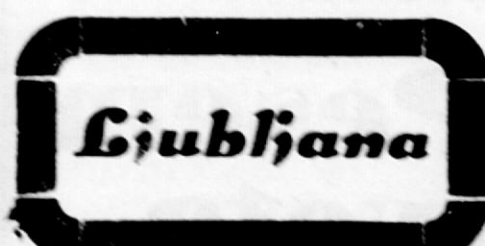
Nedeljske strelske tekme. V nedeljo je zaključila tukajšnja Streljaška družina svoje poletno streljanje z narodno strelsko tekmo. Ob lepi udeležbi članstva so prešli prvo nagrado (bronast kip zmagovalca z vencem) kanclerst g. Milan Meško, 2. nagrado (srebrno cigaretno dozo) g. inž. Cotic Albin in 3. nagrado (slonokoščeni ustnik za cigarete) g. Miklavčič Vinco, laborant cementarne. Po streljanju je priredila Streljaška družina družben sestanke, na katerem je predsednik Streljaške družine g. inž. Stefe Franjo razdelil nagrade s primernim nagovorom na zmagovalce in članstvo, naglašujoč eminenten nacionalni in državni pomen streljaškega pokreta zlasti za našo mladino, in apelirajoč na vse, da se preko zime pripravljajo na pomlad, ko bo streljaški pokret dobil novega razmaha in poleta v naši domini, ki ne je ne sme zaostati za drugimi kraji, marveč stremeti za tem, da bomo korakali vedno med prvimi v strelskem pokretu Jugoslavije.

Neoreča pri delu. V soboto dopoldne se je pripetila v osrednji delavski teži nesreča. Pri brušenju na električni brusilni plošči je bil zaposlen ključavničar Franc Praznik, ko se je brusilna plošča naenkrat razletela na drobne kosce, katerih eden je zašel v svo sile Praznika v čelo. K sreči mu kos ni razbil lobanje, pač pa mu je močno razklat čelo. Brusilna plošča se je razletela s tako silo, da je razbila močni jekleni varnostni oboč, ki je zakrival ploščo. Če bi tega oboda ne bilo nad ploščo, bi bil Praznik nedvomno mrtev.

Darujte za nesrečne poplavlence

Klišeeje

vseh vrst enobarone in večbarone izdeluje klišarna

Južografika

Sr. Petra nasip
štev. 23
Telefon 2498

prihaja!

Opozarjamo

na našo veliko izbiro zimskega blaga!

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

TRAFIKANTI:

Nabavite si aparat »Automat-Trafika« za vse vrste cigaret in vžgalic, predpisane po monopolu. Postavite jih na križišča, kavarne, gledališča, tovarne in postaje. Isti vam povečajo zaslužek. Vsak aparat je zavarovan za polni znesek. Zahtevajte pocenbe. — Samoprodaja za dravsko banovino: Dolžnik Vitoimir, veleagentura, Celje. 78/L

ZIMSKE JABOLKA

sortirana v zabojčkih in SADNA DREVESA za jesensko saditev — visoko in nizkocebelna — dobite pri Kmetijski družbi v Ljubljani, Novi trg št. 3. 76/L

VINOTOC-BUFFET

prodaja ali oddaja. — Poudarje na upravo »Slov. Naroda« pod »Buffet« 4159/c.

VEČ KLJUČEV na obroču se je izgubilo. Najditelj se naproša, da jih odda v upravi »Slov. Naroda« proti nagradi. 4153

KROJE (»ŠNITE«) po vseh žurnalnih dobitke po meri v specialni prikojevalnici — Jožica Kumeljova, Ljubljana, Gledališka ulica št. 7, pritličje. 4151

Ker je razcapan, je berač

sicer bi bil gospod. Lepe tkanine:

ZLENDER

Meštal trg 22

HALO! SNEŽKE — GALOSE vam popravi najbolj strokovna delavnica Brajkovič (preje škof), Ljubljana, Igriška ulica št. 10. 4124

GOLAZ-EXTRAKTI pravi ogrski, v predvojni kvaliteti, se zopet dobe po vseh specijalnih prikojevalnicah trgovinah Komad za 6-8 oseb Din 4- — Ekstrakt dr. s o z. Ljubljana, Gospodarska cesta 81. 69/L

Modna konfekcija Najboljši nakup A. PRESKER, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 14. 11/7

Obleke, površnike za gospode, kostume, plašče za dame — izvršuje po meri modno krojaštvo

J. JELOVŠEK, Ljubljana

KONGRESNI TRG ŠT. 81 (POLEG »KINA MATICE«)

PRODAM

IZBORN STAJERSKI KROMPIR

bell in rosa, seljanske glave, be-bule in kostanj, vagonške pošiljke dobavljajo najceneje Dolžnik Vitoimir, veleagentura, Celje. 78/L

VEČ GLINASTIH PENC še dobro ohranjenih, napredaj v hotelu »Tratnik«. — Pogajanja daje stavitnik Zupan isto-tam. 4152

TOVARNI AVTOMOBIL Ford proda — Solari, Gorje pri Bledu. 4155

STANOVANJA

SOBO IZ VERANEO oddam. Modern komfot. Centrum mesta. — Polžve se v pisarni Hranilnice in posojilnice konzorcijska, Gajeva 9. 4150

350 — DEN MESSERNO stanovanje dveh sob, kuhinje in pralnice — oddam takoj. — Naslov v upravi »Slovenskega Naroda« 4151

Večja množina makulturnega papirja

naprodaj po zelo ugodni ceni

Naslov pove upravn »Slovenskega Naroda«